

Tisztelt Államtitkár Úr!

A Kábítószerügyi Civil Koordinációs Testület, valamint a négy drogszakmai ernyőszervezet – a Magyar Drogprevenciós és Ártalomcsökkentő Szervezetek Szövetsége, a Magyar Addiktológiai Társaság, a Magyar Drogterápiás Intézetek Szövetsége, az Ártalomcsökkentők Szakmai Egyesülete – Kritikus Barát (Critical friend) címmel október 4-én találkozóra várta a kábítószerügy területén dolgozó civil szervezeteket, szakembereket valamint KORMÁNYZATI SZEREPLŐKET és az új kibővített profillal működő szakmai háttérintézmények felelős képviselőit.

Sajnálatosnak tartjuk, hogy a kábítószerügyi szakterület tekintetében kompetenciával rendelkező állami vezetők nem fogadták el meghívásunkat a rendezvényre, s nem delegáltak a szakterületre rálátással bíró kollégákat sem az alkalomra, így az október 4-ei, "Kritikus barát" című országos drogszakmai konferenciát a drogszakmai szervezetek a kormányzati képviselők nélkül tartották meg.

Mivel az elmúlt hónapok intézményi átalakításai a drogszakmai szervezetek életében komoly fennakadásokat okoznak, s az ezen problémákkal kapcsolatos kérdéseiket a fórumon nem tudták a kormányzati szereplőknek feltenni, ezért azokat összegyűjtöttük és most írásos formában juttatjuk el Önhöz. A problémákat a könnyebb áttekinthetőség érdekében tematikus bontásban közöljük.

Tájékoztatás és koordinációs tevékenység

- Általában nem tisztázott, hogy a megszűnt intézmények felelősségi körét ki vette át. A szervezetek általános és visszatérő tapasztalata, hogy nehezen találunk olyan kompetens és felelős személyeket, akik különböző szakmai problémákkal, pályázatokkal, programokkal kapcsolatos kérdésekre, panaszokra kielégítő választ tudnának adni.
- Az állam csupán az ellenőrző és szankcionáló szerepét tölti be, a tájékoztatót nem, nincs érdemi párbeszéd a szakmai szervezetekkel. Ennek egyik példája, hogy bár kormányzati feladat lenne az aktuális, naprakész információk nyújtása az elterelést nyújtó szervezetekről, azok listája 2010 óta nem frissült.
- Számos – közvetlenül vagy közvetetten a drogproblémák kezelésére irányuló – párhuzamos rendszer épül anélkül, hogy azok tevékenysége érdemben harmonizálásra kerülne (pl. Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok, Lelki Egészség Központok, Egészségfejlesztési Irodák).

Döntés előkészítés

- A szakmai szervezetek hiányolják bevonásukat a döntések előkészítésébe, a különféle folyamatok értékelésébe és átalakításába, a döntésekről gyakran csak utólag értesülnek, azok indokai nem tisztázottak.

- Amennyiben van is társadalmi egyeztetés (pl. jogszabályok, pályázati konstrukciók előkészítése) a döntések gyakran egyáltalán nem tükrözik a szakmai véleményeket, továbbá nélkülözik a tényalapúságot, így nem tudnak reflektálni a terület tényleges szükségleteire.

Források elosztása

- A szervezetek kiszolgáltatottnak érzik magukat a pályázati szerződések megkötésekor, az állam önkényesen értelmezheti a szerződéses feltételeket, és a szerződésszegése nem jár következményekkel. Ezt példázza a legutóbbi Kábítószerügyi pályázatok kapcsán előállt helyzet, amikor a támogatási szerződésekbe, évek óta első alkalommal, ugyan bekerült egy arra vonatkozó kikötés, hogy a támogatónak mikor kell az összeget eljuttatnia a nyertesekhez, erre azonban – állítólag éppen az intézményi átalakítások okán – csak 4 hónapos késéssel került sor. A támogató tehát nem teljesítette a szerződésben vállalt kötelezettségét, aminek semmilyen következménye nem volt a támogatóra nézve, az érintett szervezetek működésének kiszámíthatósága és főként a szakmai tevékenység megvalósíthatósága azonban alapjaiban sérült.
- Problémát jelent a pályázati források regionális elosztása: a központi régió nem részesülhet az EFOP-os forrásokból. Ezt a kormányzat azzal próbálta kompenzálni, hogy a vidéki szervezeteket kizárták a minisztérium által kiírt kábítószerügyi megelőzési (KAB-ME) pályázatból. Ezt több vidéki szervezet sérelmezte, mivel sok kisebb szervezetnek nincs kapacitása a minimum 50 milliós EFOP pályázatok akár konzorciumi formában történő menedzselésére, így a KAB jelentett volna számukra egyedüli forrást. A szervezetek megítélése szerint ily módon a szervezeti realitások figyelembevétele nem történt meg, melynek következtében végső soron az ellátás biztonsága sérül. A fővárosban koncentrálnak a drogproblémák szükségessé teszik a fejlesztési többletforrások elérhetővé tételét, azonban ennek nem a vidéki szervezetek KAB-os pályázatból való kizárása lenne az útja.
- Sérelmezték a szervezetek, hogy a kormányzat az európai uniós fejlesztési forrásokon kívül csak minimális mértékben fordít többletforrást a területre.

Iskolai drogprevenció programok szakmai ajánlása

- A Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet (NEFI) megszűnésével számos szervezet hónapok óta nem tudja megújítani az egészségfejlesztő programja szakmai ajánlását, így nem tud jogszerűen iskolai prevenció tevékenységet folytatni. Ebben a helyzetben az iskolákra van bízva, hogy akár ajánlás nélkül is beengedik-e a programokat, holott az ajánlási rendszer éppen ezt kívánta kiküszöbölni. Ez az anomália rávilágít a rendszer egy általános hiányosságára, amikor egy régóta igényelt szakmai fejlesztés megvalósítása – jól-rosszul – elkezdődik, de egy át nem gondolt intézményi átalakítás önmaga karikatúrájává alakítja az egész rendszert. Ebben a rendszerben csak aprócska szépséghiba, hogy a minisztérium a KAB megelőzési pályázatok három kategóriája közül kettő esetében feltételül szabta meg a szakmai ajánlás meglétét, illetve a program megkezdéséig annak megszerzését.

Gyermek- és ifjúságaddiktológiai ellátás

- Bár létrejöttek új rehabilitációs intézmények, ezek kihasználtsága nem optimális, mivel hiányoznak azok az intézményes feltételek (alacsonyküszöbű/megkereső programok, drogambulanciák, kórházi osztályok), amelyek becsatornáznák a klienseket. Természetesen a megoldás ebben az esetben nem a rehabilitációs otthonok támogatásának csökkentése, hanem az említett szolgáltatások támogatása, kialakítása, fejlesztése lenne. (Pl. a fővárosban legalább két ifjúsági- és gyermekaddiktológiai intézmény, drogambulancia kialakítását kellene támogatni.)

Ártalomcsökkentés

- Az alacsonyküszöbű programok fejlesztése részét képezi a nemzeti drogellenes stratégiának, de ezen a területen semmilyen fejlesztés nem történik, inkább visszafejlesztés.
- Sérelmezik a szervezetek, hogy az ártalomcsökkentés, mint fogalom teljesen hiányzik a minisztérium szótárából, holott az ellátási piramis alapját éppen ennek kellene képeznie.
- A hepatitis C fertőzések riasztó növekedésére nem reagált a kormányzat, az új fertőzöttek zömét kitevő drogfogyasztók számára sem a szűrés és tanácsadás, sem a megelőzés (tűcsere), sem pedig a gyógykezelés nem elérhető széles körben.

A felsorolt problémákkal kapcsolatosan kérjük mielőbbi visszajelzésüket, illetve intézkedésüket!

A drogszakma területén működő ernyőszervezetek, valamint a Kábítószerügyi Civil Koordinációs Testület továbbra is nyitott arra, hogy a fenti problémákkal kapcsolatban akár személyesen, akár írásban egyeztessen a kormányzati képviselőkkel.

Levelünket megküldtük a meghívott kormányzati képviselőknek, valamint nyílt levél formában is közzétesszük!

Budapest, 2017. október 16.

Üdvözlettel:

Kábítószerügyi Civil Koordinációs Testület